

Prof. Dr.
Turan YILDIRIM

Doç. Dr.
Melikşah YASİN

Doç. Dr.
Nur KAMAN

Doç. Dr.
H. Eyüp ÖZDEMİR

Doç. Dr.
Gül ÜSTÜN

Yrd. Doç. Dr. Özge
OKAY TEKİNSOY

İDARE HUKUKU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	XXIX

BİRİNCİ KISIM TÜRKİYE’NİN İDARİ TEŞKİLATI

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL KURAMLAR VE ANAYASAL İLKELER

I. Kanuni İdare	3
II. Kamu Tüzelkişiliği	21
III. İdarenin Bütünlüğü	30
A. Hiyerarşi	32
B. İdari Vesayet	35
IV. Merkezden Yönetim	45
V. Yerinden Yönetim	47
VI. Merkezden Yönetim ve Yerinden Yönetimin Faydalı ve Sakıncalı Yönleri	49

İKİNCİ BÖLÜM
MERKEZDEN YÖNETİM TEŞKİLATI

I.	Merkez Teşkilatı.....	55
A.	Cumhurbaşkanı.....	55
1.	Seçimi	55
2.	Görev ve Yetkileri.....	57
3.	Cumhurbaşkanının Kararnameleri İmzalaması	60
a.	Olağan Dönemlerde	60
b.	Olağanüstü Dönemlerde	62
4.	Cumhurbaşkanının Tek Başına Yapabileceği İşlemler	63
a.	104. maddede “Yasama ile İlgili Olanlar” Başlığı Altında Belirtilen İşlemler	65
b.	Yargı ile İlgili Olanlar.....	65
c.	104. Maddede “Yürütme Alanına İlişkin Olanlar” Başlığı Altında Belirtilen İşlemler.....	66
5.	Cumhurbaşkanının Sorumluluğu	66
a.	Cezai Sorumluluk	66
b.	Hukuki Sorumluluk	68
6.	Devlet Denetleme Kurulu	69
B.	Bakanlar Kurulu ve Başbakanlık.....	72
1.	Bakanlar Kurulu.....	72
2.	Başbakan ve Bakanlar	73
C.	Bakanlıklar	77
II.	Merkezdeki Yardımcı Kuruluşlar.....	79
III.	Türk Silahlı Kuvvetleri.....	84
IV.	Taşra Teşkilatı.....	86
A.	Genel Esaslar	86
B.	İl ve İlçe İdaresi.....	89
C.	Bölge Kuruluşları	93

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YERİNDEN YÖNETİM TEŞKİLATI

I.	Yer Bakımından Yerinden Yönetim İdareleri.....	95
A.	Mahalli İdareler.....	95
1.	Tarihi Gelişim.....	97
a.	Osmanlı İmparatorluğunda Mahalli İdareler.....	97
b.	1921 Anayasası Dönemi.....	99
c.	Cumhuriyet Dönemi.....	101
d.	29 İlde Özel İdare ve Köylerin Kaldırılması.....	106
2.	İdari Özerklik.....	107
3.	Yerel Yönetimlerin Görev Alanı.....	119
B.	İl Özel İdaresi.....	126
1.	Genel Açıklamalar.....	126
2.	Görevleri.....	128
3.	İl Genel Meclisi.....	129
4.	İl Encümeni.....	132
5.	Vali.....	133
C.	Belediye.....	133
1.	Genel Açıklamalar.....	133
2.	Belediye Kurulması.....	135
a.	Kuruluş.....	135
b.	Belediye Sınırlarının Tespiti.....	136
c.	Birleşme ve Katılma.....	137
d.	Belediye Tüzelkişiliğinin Sona Erdirilmesi.....	139
3.	Belediyenin Görevleri.....	140
4.	Belediye Hizmetlerine Katılım ve Kent Konseyleri.....	141
5.	Belediyelerin Denetimi.....	142
6.	Belediye Meclisi.....	145
7.	Belediye Encümeni.....	149
8.	Belediye Başkanı.....	150

D. Büyükşehir Belediyesi	152
1. Kuruluşu	152
2. Büyükşehir Belediyesinin Görevleri	158
3. İlçe ve İlk Kademe Belediyelerinin Görev ve Yetkileri.....	162
4. Ulaştırma ve Alt Yapı Hizmetleri.....	163
5. Büyükşehir Belediyesinin Organları.....	164
a. Büyükşehir Belediye Meclisi.....	165
b. Büyükşehir Belediye Encümeni	166
c. Büyükşehir Belediye Başkanı.....	167
6. Belediyeler arası Hizmet İlişkileri ve Koordinasyon.....	168
E. Köy İdaresi.....	169
1. Köy Derneği	171
2. İhtiyar Meclisi.....	171
3. Muhtar	172
F. Mahalle Muhtarlığı	173
II. Hizmet Bakımından Yerinden Yönetim İdareleri.....	175
A. Kamu Kurumları.....	175
1. Özellikleri.....	176
2. Türleri.....	177
B. Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları.....	180
Bölüm Kaynakçası.....	183

İKİNCİ KISIM KAMU PERSONEL HUKUKU

GİRİŞ KAMU PERSONEL REJİMİNDEKİ DEĞİŞİM

I. Kamu Yönetimi Anlayışındaki Değişim.....	191
---	-----

II. Yeni Kamu Yönetimi.....	200
III. Kamu Personel Rejiminde Değişim	203
A. Statü Hukuku.....	203
B. Esneklik.....	205
C. Değerlendirme.....	207

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU GÖREVLİLERİ

I. Kamu Görevlisi kavramı	209
II. Devlet Memurları Kanununa Göre Kamu Görevlilerinin Türleri	213
A. Memurlar	213
B. Sözleşmeli Personel	213
C. Geçici Personel	219
D. İşçiler.....	220

İKİNCİ BÖLÜM

DEVLET MEMURLUĞU

I. Temel İlkeler	221
II. Devlet Memurluğuna Giriş.....	223
A. Kamu Hizmetine Girme Hakkı.....	223
B. Güvenlik Soruşturması.....	227
C. Devlet Memurluğuna Girişte Sınav Şartı.....	231
D. Devlet Memuru Olabilmek İçin Aranılan Şartlar	234
1. Genel Şartlar	234
a. Türk Vatandaşı Olmak.....	234
b. Yaş Şartı.....	236
c. Öğrenim Şartı.....	238
d. Kamu Haklarından Mahrum Bulunmamak.....	239

e. Memuriyete Engel Teşkil Eden Ceza Mahkumiyeti Bulunmamak.....	240
f. Askerlik.....	240
g. Sağlık.....	242
2. Özel Şartlar.....	242
E. Aday Memurluk.....	245
F. İstisnai Memurluklar.....	246

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEVLET MEMURLARININ ÖDEV VE SORUMLULUKLARI, HAKLARI VE TABİ OLDUKLARI YASAKLAR

I. Devlet Memurlarının Ödev ve Sorumlulukları	249
A. Sadakat, Tarafsızlık ve Devlete Bağlılık Ödevi	249
B. Emirlere Uyma Yükümlülüğü ve Kanunsuz Emir	250
C. Devlet Memurlarının Mali Sorumlulukları	251
II. Devlet Memurlarının Hakları.....	255
A. İlerleme ve Yükselme Hakkı	256
B. Sendika Kurma Hakkı	257
III. Devlet Memurlarının Tabi Olduğu Yasaklar	260
A. Grev Yasağı	261
B. Ticaret ve Diğer Kazanç Getirici Faaliyetlerde Bulunma Yasağı	261
C. Siyasi Partilere Girme Yasağı	262

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
DİSİPLİN SORUŞTURMASI, CEZA
SORUŞTURMASI VE GÖREVDEN
UZAKLAŞTIRMA

I.	Disiplin Soruşturması.....	263
A.	Genel Olarak Disiplin Suç ve Cezaları.....	263
B.	Disiplin Cezası Türleri	265
C.	Disiplin Cezası Vermeye Yetkili Amir ve Kurullar.....	271
D.	Zamanaşımı.....	273
E.	Karar Süresi	273
F.	Karar Usulü ve İspat	274
G.	Savunma Hakkı.....	277
H.	İtiraz	279
I.	Bir Üst Cezanın Uygulanması.....	279
J.	Bir Alt Cezanın Uygulanması.....	280
K.	Disiplin Cezalarının Sonuçları	280
L.	Devlet Memurluğundan Ayrılanlar Hakkında Disiplin Cezası Uygulaması	281
II.	Ceza Soruşturması	282
A.	4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun Kapsamı.....	283
1.	Kişi Bakımından	283
2.	Suç Bakımından	286
3.	4483 sayılı Kanun'un İstisnaları.....	287
B.	Ön İnceleme	288
C.	İtiraz	291
D.	Hazırlık Soruşturması	293
III.	Görevden Uzaklaştırma	293

BEŞİNCİ BÖLÜM
DEVLET MEMURLUĞUNUN
SONA ERMESİ

I.	Devlet Memurluğundan Çekilme	297
A.	Çekilme	298
1.	Görev Yerinin Terki Nedeniyle Çekilmiş Sayılma	303
2.	Bilgilerini Artırmak Üzere Yabancı Memleketlere Gönderilenlerin Çekilmiş Sayılması.....	305
3.	Başka Yerde Göreve Atananların İşe Başlamamaları Nedeniyle Çekilmiş Sayılmaları	305
4.	Terhis Edilenlerin Görevlerine Dönmemeleri Nedeniyle Çekilmiş Sayılmaları	307
5.	Muvazzaf Askerliğe Ayrılan Memurların Terhislerinde Göreve Başlamamaları Halinde Çekilmiş Sayılma.....	307
6.	Aylıksız İzin Bitiminde Görevine Dönmeyenlerin Çekilmiş Sayılması	308
	Bölüm Kaynakçası.....	309

ÜÇÜNCÜ KISIM
KAMU MALLARI

	Giriş.....	315
I.	Kamu Mallarının Tanımı	316
II.	Kamu Mallarının Türleri.....	317
A.	Genel Olarak Kamu Hukukuna Tabi Olan Kamu Malları.....	318
1.	Orta Malları	318
2.	Hizmet Malları	319
3.	Sahipsiz Mallar	320
B.	Genel Olarak Özel Hukuka Tabi Kamu Malları (Kamunun Özel Malları)	322

III. Kamu Malı Niteliğinin Kazanılması ve Kaybı.....	325
IV. Kamu Mallarının Hukuki Rejimi	332
A. Kamu Malları ve Özel Hukuk İşlemleri	333
1. Kamu Malları ve Mülkiyet Hakkının Özel Hukuk Kişilerine Devri.....	334
2. Kamu Malları ve Özel Hukuk Kişileri Lehine Sınırlı Aynı Hak Tesisi.....	338
3. Kamu Malları ve Kira Benzeri Özel Hukuk Sözleşmeleri	343
4. Kamu Malları ve Haciz Yasağı	344
5. Kamu Malları ve Kazandırıcı Zamanaşımı ile İktisap	347
B. Kamu Malları ve Tapu Siciline Tescil	348
C. Kamu Malları ve Özel Koruma	351
V. Kamu Mallarından Yararlanma Usulleri.....	353
A. Genel Yararlanma	353
Bölüm Kaynakçası.....	359

DÖRDÜNCÜ KISIM İDARİ İŞLEMLER

I. Hukuki İşlem Kavramı.....	363
II. İdari İşlemler	363
A. Tanım.....	364
1. İdare İşlevi	367
2. Yasama İşlevi	368
3. Yargı İşlevi	377
4. Yürütme İşlevi.....	390
B. İdari İşlemlerin Nitelik ve Özellikleri.....	394
C. İdarenin Özel Hukuk İşlemleri.....	396
D. Özel Hukuk Kişilerinin İdari İşlemleri	400
E. İdari İşlemlerin Türleri.....	404
1. İki Yanlı-Tek Yanlı İdari İşlemler	405

2. Etkili-Etkisiz İdari İşlemler	406
3. Genel-Birel İdari İşlemler.....	408
F. Düzenleyici İşlemler	409
1. İdarenin Düzenleme Yetkisi.....	409
2. Düzenleyici İşlem Yapılmasında Uyulması Gereken Esaslar	411
3. Düzenleyici İşlem Türleri	414
a. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi.....	414
b. Tüzük.....	414
c. Yönetmelik.....	417
d. Diğer Düzenleyici İşlemler	420
G. İdari İşlemlerin İptali ve Geri Alınması	421
H. İdari İşlemin Unsurları.....	435
1. Yetki.....	435
a. Yer Bakımından Yetki	436
b. Zaman Bakımından Yetki.....	436
c. Görev Alanı (Konu) Bakımından Yetki.....	437
d. Yetki Gaspı-Yetki Tecavüzü-Fonksiyon Gaspı.....	438
e. Yetki Devri-İmza Yetkisinin Devri-Yetkide Paralellik	439
f. Vekalet-Tedvir	441
2. Şekil.....	446
a. Genel Şekil Kuralı Olarak Yazılılık.....	446
b. Şekil Kuralları Arasında Ayırım Yapılması.....	447
c. Uygulanma Koşulu Olarak Şekil.....	449
d. İşlemlerin Gerekçeli Olması.....	451
e. Toplantı ve Karar Yeter Sayısı, Görüşme Usulü.....	452
f. İlgilinin Savunmasının veya Görüşünün Alınması....	453
g. İşlemlerde Kanun Yolları ve Süresinin Belirtilmesi Zorunluluğu	454
h. Şekil ve Usulde Paralellik İlkesi.....	454
3. Sebep	454

4. Konu.....	458
a. İdari İşlemin Geriye Yürümezliği.....	459
b. Kazanılmış Hak.....	460
c. Haklı Beklenti.....	462
5. Maksat.....	464
III. İdari Sözleşmeler.....	465
A. İdari Sözleşmelerin Ölçütleri.....	466
B. İdari Sözleşme Türleri.....	474
Bölüm Kaynakçası.....	478

BEŞİNCİ KISIM

KAMU HİZMETİ

I. Kamu Hizmeti Kavramı.....	483
A. Tanım.....	483
B. Kamu Hizmetinin Unsurları.....	485
II. Kamu Hizmetlerinin Kurulması ve Kaldırılması.....	489
A. Kamu Hizmetlerinin Kurulması.....	489
B. Kamu Hizmetlerinin Kaldırılması.....	495
III. Evrensel Kamu Hizmeti.....	495
IV. Virtüel Kamu Hizmeti.....	500
V. Kamu Hizmetlerinin Türleri.....	501
A. Tekelli – Tekelsiz Kamu Hizmetleri.....	502
B. Yürütüldükleri Alana Göre Kamu Hizmetleri.....	502
C. Yararlanma Yöntemlerine Göre Kamu Hizmetleri.....	502
D. Konusuna Göre Kamu Hizmetleri.....	503
VI. Kamu Hizmetlerine İlişkin Temel İlkeler.....	503
A. Eşitlik.....	503
B. Tarafsızlık (Nesnellik/Yansızlık).....	505
C. Süreklilik (Devamlılık/Düzenlilik).....	505
D. Uyarlanma (Değişebilirlik).....	507

E. Meccanilik	509
VII. Kamu Hizmetlerinin Görülüş Usulleri	515
A. Kamu Hizmetlerinin Kamu Tüzel Kişileri Tarafından Görülmesi Emanet usulü	515
B. Kamu Hizmetlerinin Özel Hukuk Tüzel Kişileri Tarafından Görülme Usulleri	516
1. Müşterek Emanet.....	516
2. İltizam.....	516
3. Ruhsat (İzin).....	517
4. İmtiyaz.....	519
a. İmtiyaz Sahibinin Hakları ve Yükümlülükleri	521
b. İdarenin Hak ve Yükümlülükleri	523
c. İmtiyaz Sözleşmesinin Sona Ermesi.....	523
d. İmtiyaz Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıkların Yargısal Denetimi.....	524
C. Yeni Yöntemler	525
1. 3096 sayılı Kanun	526
2. 3465 Sayılı Kanun	527
3. 3996 Sayılı Kanun.....	528
D. KAMU ÖZEL ORTAKLIĞI MODELLERİ.....	529
E. Özel Hukuk Kişilerinin Faaliyetlerinin Desteklenmesi ve Özendirilmesi	532
VIII. Kamu Hizmetlerinin Özelleştirilmesi.....	534
Bölüm Kaynakçası.....	539

ALTINCI KISIM
KOLLUK

I. Kolluk Faaliyetinin Amacı Olarak Kamu Düzeni.....	543
A. Kamu Düzeninin Unsurları	544
1. Dirlik ve Esenlik.....	544

---

2. Güvenlik.....	546
3. Sağlık.....	547
B. Kamu Düzeninin İçeriğindeki Genişleme.....	548
II. İdari Kolluk-Adli Kolluk Ayrımı	549
A. Ayrımın Konusu.....	549
B. Ayrımın Güçlükleri	551
C. Ayrımın Önemi	552
III. Genel İdari Kolluk-Özel İdari Kolluk	553
IV. Kolluk Görevlileri	556
A. Kolluk Makamları.....	556
B. Kolluk Personeli	557
1. Merkezi İdare Kolluk Personeli	557
2. Belediye ve Köy Kolluk Personeli.....	560
3. Özel İdari Kolluk Personeli	561
V. Özel Hukuk Kişileri ve Kolluk Faaliyeti	562
A. Özel İdari Kolluk Alanında Faaliyette Bulunan Özel Hukuk Kişileri	562
B. Genel İdari Kolluk ve Güvenlik Hizmeti	563
VI. Kolluk İşlem ve Usulleri	566
A. Kolluk İşlemleri.....	566
B. Kolluk Usulleri	567
1. Yasaklama usulü	567
2. İzin Usulü.....	569
3. Bildirim Usulü	569
VII. Kolluk Tedbirlerinin Uygulanması	570
A. Re'sen İcra ve Zor Kullanma Yetkisi.....	570
B. Kolluk Tedbirlerine Uyulmamasının Yaptırımları.....	573
VIII. Kolluk Yetkisinin Sınırları.....	575
A. Ölçülülük İlkesi	575
1. Ölçülülük İlkesinin Unsurları.....	575

2. İdari Yargı Denetiminde Ölçülülük İlkesinin Uygulanması	576
3. Yer ve Zaman Bakımından Ölçülülük.....	579
B. Özgürlükler Arasındaki Hiyerarşi Açısından Kolluk Yetkisinin Sınırları.....	580
IX. Kolluk Yetkilerinin Yarışması.....	582
A. Genel Kolluk Makamları Arasında Yetki Yarışması.....	582
B. Genel Kolluk Özel Kolluk Arasında Yetki Yarışması	583
C. Özel Kolluklar Arasında Yetki Yarışması.....	586
X. Kolluk Yetkilerinin Genişlemesi.....	587
A. Anayasal Dayanak.....	587
B. Olağanüstü Halin Uygulanması.....	589
C. Sıkıyönetimin Uygulanması	589
D. Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hal İlanına İlişkin İşlemlerin Yargısal Denetimi	590
E. Olağanüstü Hal ve Sıkıyönetim Tedbirlerinin Yargısal Denetimi	591
Bölüm Kaynakçası.....	596

YEDİNCİ KISIM İDARİ USULLER

BİRİNCİ BÖLÜM İDARİ USUL

I. İdari Usulün Tanımı ve Kavram.....	604
II. İdari Usulün İlkeleri	605
A. Aleniyet İlkesi	605
B. Katılım İlkesi	605
C. Dürüstlük ve İçtenlik İlkesi.....	606

D. Denge İlkesi	606
E. İnceleme ve Araştırma İlkesi.....	606
F. İdari İşlemin Gerekçeli Olması	606
G. İdari İşlemlerde İstikrar İlkesi	607
H. Usulde Paralellik İlkesi.....	607
III. İdari Usulün Kapsamı.....	607
IV. İdari Usul Kanunu'nun Önemi	608
V. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu	611
VI. Genel İdari Usul Kanunu Tasarısı.....	615

İKİNCİ BÖLÜM

AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ

I. Amme Alacağıın Tanımı.....	625
II. Amme Alacağıın Borçlusu	629
III. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü	629
A. Amme Alacaklarının Korunması.....	630
1. Teminat	630
2. İhtiyati Haciz	634
3. İhtiyati Tahakkuk	635
4. Diğer Korunma Hükümleri.....	637
B. Amme Alacağıın Tahsili	638
1. Ödeme	638
a. Ödeme Zamanı.....	638
b. Ödeme Yeri.....	639
c. Ödeme Şekilleri.....	639
d. Ödemenin İspatı.....	639
2. Cebren Tahsil.....	639
a. Ödeme Emri.....	640
b. Teminatlı Alacaklıların Takibinde Bildirim	642
c. Haciz	642

c.a. Haczedilemeyecek Mallar ve Özel Düzenlemelere Tabi Olan Mallar	644
c.b. Üçüncü Kişiyeye Ait Mallar	646
c.c. Hacze İştirak	647
c.d. Haciz Uygulamasının Sonuçları.....	647
c.e. Aciz Hali.....	648
d. Satış	648
3. İflas Yoluyla Takip	649
C. Amme Alacaklarının Düşmesi	649
1. Ödeme	649
2. Zamanaşımı.....	649
3. Terkin.....	651

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İHALE KAMU İHALE KANUNU'NA GÖRE İHALE USULÜ

I. İhale Kavramı	653
II. Kamu İhale Kanunu'na Göre Temel İlkeler.....	654
III. Kamu İhale Kanunu'nda Düzenlenen İhale Usulleri.....	657
A. Açık İhale Usulü.....	657
B. Belli İstekliler Arasında İhale Usulü	658
C. Pazarlık Usulü.....	658
IV. Kamu İhale Kanunu'nda Düzenlenen İhale Usulleri Dışındaki Alım Yöntemleri.....	660
A. Doğrudan Temin	660
B. Tasarım Yarışmaları	662
V. İhale Sürecinde Verilen Tekliflerin Değerlendirilmesi ve İhalenin Sonuçlandırılması.....	662
VI. İhale İşlemlerine Karşı Başvuru Yolları.....	664
A. Şikayet Başvurusu.....	665

B. İtirazen Şikayet Başvurusu	667
C. Yargısal Başvuru.....	668

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM KAMULAŞTIRMA

I. Kamulaştırma Kavramı.....	669
II. Kamulaştırma Usulünün Aşamaları	669
A. Kamulaştırma Öncesi İşlemler	669
1. Kamulaştırma İçin Yeterli Ödeneğin Temin Edilmesi	669
2. Kamu Yararı Kararı	670
3. Kamulaştırılacak Taşınmazın Tespiti ve İdari Şerh.....	671
B. Kamulaştırma Aşamaları	672
1. Satın Alma Usulü	672
2. Kamulaştırma Bedelinin Mahkemece Tespiti ve Taşınmaz Malın İdare Adına Tescili	674
3. Trampa Yolu İle Kamulaştırma.....	677
4. Acele Kamulaştırma.....	677
5. Hakların Sınırlandırılması ve Mülkiyetin İdareye Geçmesi.....	682
C. Dava Hakkı.....	682
D. Bir İdareye Ait Taşınmaz Malın Diğer İdareye Devri.....	683
E. Kamulaştırmadan Vazgeçme ve Geri Alma.....	684
1. İdarenin Tek Taraflı Vazgeçmesi.....	684
2. Tarafların Anlaşmasıyla Vazgeçme ve Devir.....	684
3. Mal Sahibinin Geri Alma Hakkı.....	685
Bölüm Kaynakçası.....	687

SEKİZİNCİ KISIM
İDARİ YARGI**BİRİNCİ BÖLÜM**
YARGI DÜZENLERİ VE İDARİ YARGININ
GÖREV ALANI

I.	Yargı Düzenleri.....	693
II.	İdari Yargının Gelişimi.....	695
III.	İdari Yargının Görev Alanı.....	703
	A. İdari Yargının Görev Alanının Belirlenmesinde Kullanılan Ölçütler.....	704
	B. Yasal Düzenlemeler	705
	C. İdare İşlevi	712
	D. Fiili Yol-İdarenin Haksız Fiilleri	712
IV.	İdari Yargı Yetkisinin Sınırı.....	713
	A. Yargı Denetimi Dışında Bırakılan İşlemler	713
	1. Cumhurbaşkanının Tek Başına Yapacağı İşlemler	714
	2. Yüksek Askeri Şura Kararları	718
	3. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kararları	719
	B. İdari Yargının Görev Alanı Dışında Bırakılan Uyuşmazlıklar	720
	1. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin Görevli Olduğu Uyuşmazlıklar	720
	2. Tahkim Yoluyla Çözömlenen Uyuşmazlıklar.....	722
	C. İdarenin Takdir Yetkisini Kaldıracak Biçimde Yargı Kararı Verilememesi	724
	1. İdarenin Takdir Yetkisi.....	725
	2. İdarenin Takdir Yetkisinin Yargısal Denetimi.....	728
	D. Yerindelik Denetimi Yasağı	734
	E. İdarenin Yargı Kararıyla İşlem Yapmaya Zorlanamaması.....	744

F. İdari İşlem veya Eylem Niteliğinde Yargı Kararı Verilememesi.....	746
V. İdari Yargı Teşkilatı	747
A. Danıştay	747
1. Kuruluş ve Üyeler	747
2. Daire ve Kurullar	749
B. Bölge İdare Mahkemeleri İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemeleri	753

İKİNCİ BÖLÜM İDARİ DAVA TÜRLERİ

I. Tespit Davası Sorunu	758
II. İtiraz Yolu.....	761
III. İptal Davası.....	763
A. Dava Konusu İşlem.....	766
B. Dava Ehliyeti.....	772
C. Davalı İdare	780
D. Davanın Açılması Süresi	781
1. İdari Başvuru	787
a. İşlemlere Karşı İdari Başvuru	787
b. Özel Düzenlemeler	788
2. İdari İtirazın Mümkün Olmaması	793
3. İdarenin Davanın Açılması Süresinden Sonra Cevap Vermesi... ..	799
4. İşlem Yapılması İçin Başvurma	803
E. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	807
1. Görev ve Yetki Kuralları	807
2. İdari Yargıda Görev ve Yetki Uyuşmazlığı.....	808
F. Bağlantılı Davalar	812
G. Yürütmenin Durdurulması	816
1. Yasal Düzenleme	816

2. Yürütmeyi Durdurma Kararı Verilmesinin Koşulları ve Usulü.....	818
3. Yürütmeyi Durdurma Kararlarının Niteliği	824
4. Yürütmeyi Durdurma Kararlarına İtiraz.....	829
H. HIZLANDIRILMIŞ YARGILAMA USULLERİ.....	830
1. İvedi Yargılama Usulü.....	830
2. Merkezî ve Ortak Sınavlara İlişkin Yargılama Usulü:	831
IV. Tam Yargı Davaları.....	833
A. Dava Ehliyeti.....	834
B. Davalı İdare	834
C. Dava Süresi	835
1. İşlemlerden Kaynaklanan Tam Yargı Davaları	835
2. İdari Eylemlerden Kaynaklanan Tam Yargı Davaları.....	841
D. Yetkili Mahkeme.....	847

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DAVALARIN İNCELENMESİ

I. Dava Açılması	849
A. Dava Dilekçesi	849
B. Tam Yargı Davalarında Uyuşmazlık Konusu Miktarın Belirtilmesi Sorunu	853
C. Dilekçelerin Mahkeme Tarafından Alınması Usulü	854
D. Dilekçeler Üzerinde İlk İnceleme.....	855
1. Görev ve Yetki.....	855
2. İdari Mercî Tecavüzü	856
3. Ehliyet.....	856
4. İdari Davaya Konu Olacak Kesin Ve Yürütülmesi Gereken Bir İşlem Olup Olmadığı	856
5. Süre Aşımı	857
6. Husumet.....	857

7. Dilekçede Eksiklik Olup Olmadığı	857
8. Tek Dilekçeyle Birden Fazla İşleme Karşı Dava Açılıp Açılmayacağı – Birden Fazla Kişinin Ortak Dilekçeyle Dava Açıp Açamayacağı.....	857
E. Dilekçelerin Tebliği	858
II. Duruşma	862
III. Dosyaların İncelenmesi.....	864
A. Re’sen Araştırma İlkesi.....	864
B. Taraflardan Bilgi ve Belge İstenmesi.....	866
IV. Davaların Sonuçlandırılması	869
V. Tarafların Kişilik veya Niteliğinde Değişiklik	871
VI. Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Vergi Usul Kanununun Uygulanacağı Haller	871

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KARARLARA KARŞI BAŞVURMA
YOLLARI

I. Mahkeme Kararlarının Üst Mahkemede Denetimi.....	879
II. İtiraz	886
III. Temyiz	888
IV. Yargılamanın Yenilenmesi.....	891
V. Kararın Düzeltilmesi	894

BEŞİNCİ BÖLÜM
KARARLARIN UYGULANMASI

I. Kararların Sonuçları.....	901
A. İptal Davaları.....	901
B. Tam Yargı Davaları.....	908
II. Kararın Gereklilerinin Yerine Getirilmesi Süresi	910

III. Yargı Kararlarının Uygulanmaması.....	911
Bölüm Kaynakçası.....	924

DOKUZUNCU KISIM
İDARENİN SORUMLULUĞU

I. Yasama ve Yargı Faaliyetinden Dolayı Devletin Sorumluluğu	929
II. İdarenin Sorumluluğunun Dayandığı Hukuki Esaslar.....	938
A. Kusur Sorumluluğu (Hizmet Kusuru)	940
B. Kusursuz Sorumluluk	943
1. Tehlike (Risk).....	944
2. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik.....	945
3. Sosyal Risk.....	946
C. İdarenin Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Durumlar ..	947
1. Tazmini Gereken Zarar Bulunmaması	947
2. Mücbir Sebepler	948
3. Zarar Görenin Veya Üçüncü Kişilerin Eylemi.....	948
4. Kamu Görevlilerinin Görevden Ayrılabilen Kişisel Kusurları	948
Bölüm Kaynakçası.....	954
Kaynakça	955